

Schakend Nederland - juni 1993

Peewee van Voorthuysen: Combineren

Deze rubriek staat in het teken van het falen: zowel van mens als machine. Het AEGON mens-computer schaaktoernooi was een ware happening. Een prachtige speelzaal, zeer goede secundaire voorwaarden en een interessant deelnemersveld. Het speelt toch wel even anders als je opzij kijkt en Nunn of Bronstein naast je ziet zitten.

Hoe speelt de computer nu? Dat is een vraag die niet een-twee-drie te beantwoorden is, maar mijn gevoel zegt: de allerbesten zo halverwege meesterniveau (Elo 2350). Tactisch wel sterker, strategisch af en toe veel zwakker. Het lijkt me dat daar de bottleneck zit: de schaker is sterker, naarmate hij meer posities begrijpt. Ver doorrekenen helpt daar maar gedeeltelijk bij.

Het niveau van de deelnemers, zowel mens als computer, varieerde nogal. Daardoor ontstonden enige amusante kortsluitingen. Twee voorbeelden waarin het menselijk vernuft de overhand behield. In de eerste stelling richt zwart zijn begerig oog op b2. Helaas kent hij zijn literatuur niet ("Neem nooit op b2, ook al is het goed"). Hoe zette wit hem het mes op de keel?

1. Nunn-Nimzo
Penningen zijn er in soorten en maten. Oppassen is het geblazen wanneer een aftrekaanval mogelijk is, zoals hier. Met 1. Dxd3

Combineren

■ PEEWEE VAN VOORTHUIJSEN

axb4 2. a3 kan wit de pionnen terugwinnen, maar groter wild is ook niet te versmaden. Hoe weet wit dat te verwerven?

2. Ioseliani-Kallisto

In *De Volkskrant* legde Gert Ligterink de nadruk op zijn eigen falen. "Het kan aan mijn eigen afnemende speelsterkte liggen..." verzuchtte hij. Om daar enig tegenwicht aan te geven het volgende fragment. Alle zwarte stukken staan meer dan mooi. Alleen de doodsklap nog. Kunt u die vinden?

3. Saitek Risc 2500-Ligterink

Zoals gezegd, het niveau van de computers verschilde behoorlijk. Tactische kwaliteiten hebben echter ook een nadeel: correct spel (geen stuk kwijt) kan strategisch hopeloos zijn. Zie het volgende voorbeeld, waarin wit net (met

duidelijke bedoelingen) b3 heeft gespeeld. Twee vragen: kan dat tactisch en hoe reageert u als wit?

4. Krabbé-Goldbar

Tenslotte de sterke kant van de computers: de tactiek. Bij elk pionnetje dat schijnbaar onschuldig instaat dien je zeer argwanend te reageren: er zit altijd wat achter. Niet soms, nee altijd. Deze harde les heb ik er in elk geval aan overgehouden. Dat je dan niet de enige bent, verzacht de smart nauwelijks. Maar goed, twee voorbeelden: wat volgde op 1. Pxa6 en wat op 1. ... , Txc2?

5. Pam-Rebell

6. Fritz 2-Van Voorthuysen

(Oplossingen op blz. 15)

1. d5! Dxb2 2. dxc6 Dxa1 3. cxb7 Lxb7 4. Db3 Met de eenvoudige dreiging Pc3. Daarom: 4. ... , Ld5 5. exd5 De5 Materieel is de stelling nog in evenwicht (twee stukken tegen toren en pion), maar de witte activiteit telt veel zwaarder en wit won snel.

Diagram 2: Ioseliani-Kallisto

1. Pd5! Dxb1 2. Pxf6 + gxf6 3. Le4 Zonder verdediger van de witte velden is de zwarte koning hopeloos. 3. ... , Tfe8 4. Lxd3 Db4 5. Dh6 f5 6. Lxf5 en opgegeven.

Diagram 3: Saitek Risc 2500-Ligterink

1. ... , Lh6! Legt de vinger op de wonde plek. Hoe staat het met de arme pion op d3? 2. Dxc5 Lf4 3. g3 Lxg3 4. Dxb4 Met een stuk meer, maar nu mag zwart. 4. ... , Lxh2 + 5. Txh2 Dg3 + 6. Kf1 Dxb4 Met beslissende aanval. 7. Td2 Dh1 + 8. Ke2 Lf3 + 9. Kf2 Dg2 + 10. Ke3 Dg3 en de partij

Diagram 4: Krabbé-Goldbar

Ja. Zwart verliest geen stuk (zie partij). Maar strategisch: om te huilen. 1. ... , Pxa3? 2. c4 b5 3. Kb2 b4 en het paard is gedekt, maar staat voor de rest van de partij buitenspel. Wit brak de h-lijn open en won soepel met zijn 'stuk meer'.

Diagram 5: Pam-Rebell

1. Pxa6? Mist er eentje. 1. ... , Txe5! en meteen opgegeven, want na 2. dxe5 Lxe5 en 3. ... , Lxa1 blijft wit een stuk achter.

Diagram 6: Fritz 2-Van Voorthuysen

1. ... , Txc2? 2. Txf8 + En hoe zwart terugslaat, hij heeft een probleem. 2. ... , Dxf8 3. Te8 en 2. ... , Lxf8 3. Pe3 Tc5 4. Dxc5 spreken voor zich. De partijzet overigens ook: 2. ... , Kxf8 3. Tfl Lf2 4. Pe3 Over en sluiten. Spartelen met 4. ... , Lxe3 5. Txf5 + gxf5 deed ik nog wel, maar dat hielp niet.